

UMEŠČANJE NOVE EVANGELIZACIJE V REDNO PASTORALO

Povezovanje krajevnih Cerkev zaradi istih pastoralnih ciljev

Povzetek

Pojem nove evangelizacije se je že dokaj udomačil v Cerkev. Toda ali res mislimo vsi isto, ko ga omenjamo? Bati se je, da se bo preveč udomačil, tako da bo posal nezanimiv in neučinkovit. S vabilom papeža Janeza Pavla II. k novi evangelizaciji se je v Cerkvi okrepila zavest skupne odgovornosti vseh za odrešenje vsega stvarstva. Evangelizacija je pot k odrešenju. Ker je naloga vse Cerkev bi se morale glede tega krajevne Cerkev, posebej sosednje, med seboj bolj povezovati, kot je bil običaj doslej. T temu nas sili tudi splošna globalizacija sveta. Vsaka izkušnja nosi v sebi nekaj Božjega, zato je dragocena duhovna tem bolj. Cerkev mora kot Kristus človeku prihajati nasproti. Zato mora iskati nove izraze, nove metode, v sebi razžariti novo gorečnost. Pri tem naj bi ji ne zmanjkalo izvirnosti. Projekt nove evangelizacije lahko postane vzorčni model sodelovanja, ko re za globalna vprašanja Cerkve. Načine uresničevanja nove evangelizacije naj Cerkev išče sinodalno. Resnična nova evangelizacija vodi v novo pastoralo in nova pastorala je trden temelj za novo evangelizacijo.

Ključne besede: nova evangelizacija, krajevna Cerkev, povezovanje, reforme, sinodalnost, subsidiarnost, dialog.

Uvod

Pojma *evangelizacija* ali *nova evangelizacija* sta v teološkem diskurzu zadnjega časa visoko konjunkturna, posebno odkar je sklicana škofovska sinoda v Rimu na to temo. Kdor hoče govoriti o Cerkvi strokovno in dobro pozna njeno življenje in praktične dejavnosti, posebej njena novejša pastoralna prizadevanja, bo gotovo kmalu naletel na ta dva pojma. Kmalu se postavi vprašanje, kaj kdo razume pod pojmom (nove) evangelizacije? Ko hočemo odgovoriti na to vprašanje, se šele dobro zavemo obsežnosti in pomembnosti tega vprašanja za sedanjo Cerkev.

Doslej najobsežnejši in najbolj sistematičen odgovor na vprašanje, kaj je “evangelizacija”,¹ nam je leta 1976 dal papež Pavel VI. z apostolsko spodbudo *Evangelii nuntiandi*² (dalje: EN). Ko govori o oznanjevanju tistim, ki so že uvedeni v vero, a so jo v sedanji sekularni situaciji zavrgli, imenuje to oznanjevanje za “drugo oznanilo” (EN 52). Po njegovem je evangelizacija

¹ V Haslingerjevem obsežnem pastoralnem priročniku iz leta 2000 izraz “nova evangelizacija” še zman iščemo v vsebinskem ali stvarnem kazalu. (prim. Herbert Haslinger (Hg.), *Praktische Theologie* 1-2 Bd., Mainz, Grünewald, 2000.

² Apostolska spodbuda Pavla VI., *O evangelizaciji današnjega sveta*, Ljubljana, Nadškofijski ordinariat, 1976.

“mnogovrsten proces z različnimi prvinami: prenova človeštva, pričevanje, izrečno oznanjevanje, pritrditev srca, vstop v občestvo, sprejem znamenj, apostolska prizadevnost” (EN 24).

Izraz “nova evangelizacija” pa prihaja od papeža Janeza Pavla II. Navdih zanj je dobil med delavci v Nowi Huti pri Krakowu (9.5.1979). Kaj je to “nova evangelizacija”, je sam najbolje povedal, ko je dejal, da gre pri tem za evangelizacijo z novimi izrazi, z novim načinom in z novo vnemo... Paul J. Cordes novo evangelizacijo imenuje “cerkveno gibanje, ki se je oblikovalo ob vedno novih pozivih Janeza Pavla II., da je potrebno v zaradi sekularizma utrujenem krščanstvu ponovno prebuditi zgledno vnemo apostola Pavla”.³ To potrjuje sam papež, ko pravi: “V teh letih sem tolikokrat ponovil poziv k novi evangelizaciji ... predvsem zato, da bi pokazal, kako je treba ponovno prižgati v nas začetni ogenj, pustiti, da nas prevzame gorečnost apostolskega oznanjevanja po binkoštih.”⁴

Dosedanji potek zgodovine in kulture pogojuje kulturno okolje, v katerem živimo, kakor na drugi strani tudi naša dosedanja osebna ali skupna življenjska izkušnja. To dvojje močno pogojuje možnosti in načine nove evangelizacije danes in jutri. Ker to velja tudi za vsakega posameznika, je zato zelo pomembno poznati tudi korenine lastne življenjske zgodbe z vsemi njenimi podrobnostmi, kakor tudi življenjsko zgodbo naroda oziroma Evrope. Šele ko bomo kot posamezniki in člani določene krajevne Cerkve prisluhnili drug drugemu in se maksimalno potrudili razumeti soseda kot sooblikovalca in souporabnika iste evropske kulture, bomo primerno usposobljeni za širjenje evangelija v duhu nove evangelizacije. Vsak posameznik je v svojem življenju doživel edinstvene in neponovljive stvari, za čemer stoji sam Bog. Podobno vsak narod in krajevna Cerkev. Za (novo) evangelizacijo je, ali to posameznik ali narod upošteva in ceni, kajti iz tega soočenja z izkustvom bližnjega se lahko porajajo “novi načini, novi izrazi, tudi nova vnema”.

1. “*Historia magistra vitae*”

Pomembno obdobje za slovensko Cerkev je obdobje med prvo in drugo svetovno vojno, ko je gledano z današnjega vidika imela preko politike preveliko moč v družbi. Politiko niso suvereno vodile stranke, ampak tudi preko nekaterih duhovnikov Cerkev. To se je pokazalo kot negativno med 2. svetovno vojno, ko se je slovenski narod soočil hkrati kar s tremi totalitarizmi: fašizmom, nacizmom in komunizmom. Po drugi svetovni vojni je vladal totalitarizem, zato se Cerkvi naklonjene stranke niso mogle organizirati in Cerkvi naklonjeni politiki so bili brez izkušenj.

³ Paul Josef Cordes, *Neuevangelisierung*, v: K. Baumgartner und P. Scheuchenpflug, *Lexikon der Pastoral*, Freiburg-Basel-Wien, Herder 2002, 1187-1188.

⁴ Janez Pavel II., *Apostolsko pismo ob začetku novega tisočletja*, Ljubljana, Družina 2001, 40.

Zato se odvisnost Cerkev naklonjene politike vleče do današnjih dni. Da se 20 let po osamosvojitvi kristjani še vedno ne znajo ali ne zmorejo učinkovito organizirati ter prevzemati večje odgovornosti v politiki in sploh v družbenem življenju, mora torej imeti svoje korenine daleč nazaj v preteklosti.

Drugo obdobje je čas med 2. svet. vojno, ko so predstavniki Cerkev med okupacijo zaradi popolne odpovedi dotodanjih političnih strank sprejela voditeljsko vlogo v narodu in s tem stopila na področje, ki primarno ni njeno. Ker je bila Cerkev v tistih pogojih prisiljena gojiti vsaj formalne stike z okupatorji, da bi s tem zavarovala narodne in predvsem verske vrednote, so jo njeni idejni nasprotniki obsojali kot izdajalko in kolaborantko z okupatorjem, ter ji tako pri ljudeh vzeli vsa kredibilnost.

Tretja doba je oster cerkveni boj proti komunizmu, ki že pred drugo svetovno vojno in med njo ni razlikoval med komunizmom in komunisti, zlasti pa je povsem slepo, brez upoštevanja konkretnih okoliščin, sledil navodilom iz Vatikana. Kar se je na zunaj kazalo kot velika zvestoba Cerkev, je bila v bistvu nemoč soočiti se z realnostjo. Iz sprva le idejnega boja se je razvil vsiljen bratomorni boj.

Četrta doba je obdobje povojnega preganjanja Cerkev, ki iz dneva v dan postaja za Cerkev najsvetlejša doba narodne krščanske zgodovine, saj je zapustila za vse poznejše rodove neizbrisne zglede mučeništva.

Peta doba je čas osamosvajanja Slovenije leta 1990 in postavljanje lastne državnosti, pri čemer je Cerkev dejavno sodelovala, zlasti ko je šlo za njeno mednarodno priznanje. Žal je zaradi pretirane želje ekonomski moči zapravila ves nekdanji moralni kapital.⁵

2. Medsebojna pomoč krajevnih Cerkev

Bog je Stvarnik vsega, kar je, in absolutni gospodar zgodovine. Hkrati pušča človeku povsem svobodno voljo in ureja svet po svoji zamisli. Za to, kako se človek odloča, nosi polno odgovornost. Vendar je človek vedno v odnosu z drugimi, ki bolj ali manj vplivajo na njegove odločitve. Podobno je med narodi in v Cerkev. Njo vodi in usmerja isti Duh, ki vodi in usmerja posameznika in narode. Če smo soodvisni za usodo posameznika in naroda, smo tudi za krajevno in vesoljno Cerkev. Da bi ta delovala še bolj učinkovito, bi bilo bolje, če bi si tako posamezniki kot krajevne Cerkev bolj izčrpno posredovali svoje izkušnje. Zlasti mislimo pri tem na skupno soočenje s potrebo nove evangelizacije.

⁵ Peter Kvaternik, *Ein Leben ohne Ansehen, Freiheit und Macht*. Saarbrücken, Südwestdeutscher Verlag für Hochschulschriften, 2009, 430.

Skupaj bi se lahko vpraševali, kje so korenine današnjih razlik med evropskimi narodi in Cerkvami. Zakaj razlike v odnosu do osebne vernosti in izpovedovanja vere v javnosti ipd ?⁶ Ali gre za medsebojne vplive in kako jih opredeliti? Kaj se lahko drug od drugega naučimo preden gremo skozi iste preizkušnje?

Menimo, da bo Cerkev šele takrat zares usposobljena za evangelizacijo, ko si bodo posamezne krajevne Cerkve, skupine ali posamezniki bolj redno in načrtno izmenjavali svoje verske izkušnje in se tako medsebojno bogatili. Posamezne narodne Cerkve bi morale verjeti, da jim Bog govori tudi po znamenjih časov v drugih deželah ali narodih. Pri vseh bi pričakovali več radovednosti kako se Bog razodeva drugim.

Obiskal sem zelo veliko simpozijev, seminarjev in kongresov o pastoralno teoloških temah, predvsem v zahodni Evropi, vendar se spomnim komaj kakega pastoralnega teologa iz teh dežel, ki bi ga zanimale izkušnje naše Cerkve in pastoralna situacija pri nas. Če so zahodne Cerkve svoje vzhodne »sestre« v komunističnem obdobju že imenovalе "Cerkve molka", "Cerkve za železno zaveso" ali celo "preganjane Cerkve" (Máté-Tóth), potem bi danes pričakovali več pripravljenosti za spoznavanje njihovih pastoralnih spoznanj. Pri simpozijih in kongresih, ki jih organizira PosT⁷ je zvedavost večja precej, saj so za nami precej podobne izkušnje. Sicer pa se nam zdi zaprtost in omejenost v svoj ozki (nacionalni, jezikovni...) krog za naloge red katerimi je pastoralna teologija prevelika, saj bi morali biti pri tem pred vsemi drugimi.⁸

3. Učiti se od drugih

Za vso Cerkev velja, da se od ravnanja drugih lahko veliko naučimo, tembolj zato iz Cerkev sosednjih dežel, ali tistih, ki imajo za seboj podoben vsaj del narodne zgodovine, ali so si kako drugače blizu. Morda bi lahko bilo v pozitiven ali negativen pouk ravnanje Cerkev v Sloveniji. Poučno je njeno ravnanje v komunističnem času, pa tudi ob izhodu iz njega. Dokaj dobro se je po našem mnenju odrezala na političnem parketu, manj pa v svojem pastoralnem poslanstvu. Ker ni bila pripravljena na razpad prejšnje države, in sistema tistega trenutka ni razumela dovolj jasno kot znamenje časa in se je premalo zavzela za potrebe malega človeka. Želela je, da bi se predvsem obnovile razmere za njeno nemoteno celovito delovanje kot je bilo v času pred komunizmom, oziroma, kot je bilo omogočeno v nekaterih demokratičnih deželah. Svoje delo ni postavila na temelj neke nove paradigme, ki bi bila bolj v duhu novih razmer, ampak je želela le

⁶ Pero Aračić, Gordan Črpić, Krunoslav Nikodem, *Postkomunistički horizonti*. Biblioteka Diacovensia, Studije 6. Đakovo, Teologija u Đakovu, 2003, 32.

⁷ Das PosT - Netzwerk der mittel- und osteuropäischen Pastoraltheologinnen und Pastoraltheologen, Wien. (www.postnetzwerk.net)

⁸ Stipe Nimac, *Intradisciplinarnost i interdisciplinarnost praktične teologije*. v: Ivo Džinić in Ivica Raguž. *Iščekivati i požurivati dolazak dana Božjega*. Biblioteka Diacovensia, Studije 14, Đakovo, Katolički bogoslovni fakultet, 2009, 33-38.

v verski svobodi podaljšati dotedanji način dela. Uspelo ji je sicer spraviti v pogon nekatere nove projekte, vendar so ti večidel nastali na pobude posameznikov, nekateri pa zato tudi žalostno propadli. Tako se je v njenem krogu osnoval cerkveni radio, ki naj bi bil protiutež državnemu, uredila je štiri gimnazije, eno osnovno šolo, eno fakulteto, tiskovni urad, zgradila 18 vrtcev in 12 domov za starostnike, uredila 12 študentskih domov, vzpostavila mrežo Župnijskih karitas (vendar je še vedno polovico župnij brez Karitas), uvedla vojaško pastoralo in še vrsto drugih, vendar manjših pastoralnih ustanov ali dejavnosti.⁹ Ni pa dosegla, da bi se uvedel verski pouk v šolah. Budno je ves ta čas zasledovala svoje materialne koristi iz denacionalizacije in se zato včasih preveč udejvala politiki. Zato mora priznati svoj del krivde, da mnogi iščejo smisel svojemu življenju veliko bolj v samem sebi, kot v veri. Raziskave Slovenije ne uvrščajo med narode z pretežno religiozno kulturo, ampak med kulturno t.im. "mešane dežele".¹⁰ Ob vsem drugem ni ostalo dovolj časa in volje, da bi pastoralne prioritete stopile v ospredje vseh prizadevanj. To kaže na nevarnost za oblikovanje nekakšne "shizofrene religioznosti", ki ima vsaj del svojih korenin verjetno tudi v določeni shizofrenosti polpretekle narodne zgodovine, Cerkev in sveta.¹¹

Prepričani smo, da ima vsaka delna Cerkev svojo najmočnejšo in najšibkejšo točko. Prvi korak uspešne nove evangelizacije je v tem, da to Cerkev spozna in si prizna, morda tudi s pomočjo sosednjih Cerkev čim bolj objektivno analizira in pripravi možne scenarije reformnih procesov. Pomoč sosednjih Cerkev je dobrodošla, saj lahko presojuje situacijo bolj objektivno, vse se obogatijo z izkušnjami drugih in tudi drugim Cerkvam se na ta način daje možnost, da ob tem same rastejo. Lep zgled imamo že v prvi Cerkvi, zlasti pri apostolu Pavlu, ki se je živo zavedal povezanosti in soodvisnosti krajevnih Cerkev, zato je prve vernike neprestano opominjal, naj bodo Cerkve v pomoč ena drugi ne samo materialno ampak tudi duhovno (Apd 11, 27-30; 20,35; Rim 15, 26-27; tudi Jak 2,14).

4. Dobrodošla, »nova evangelizacija«!

Potem ko se zdi, da je val prve evangelizacije *ad gentes* nekako za nami in postaja v krščanskih skupnostih prevladujoča permanentna in splošna pastoralna, se je vesoljna Cerkev kar naenkrat soočila z dejstvom, da se je zlasti v Evropi prvi val evangelizacije že tako umiril, da je »krstna voda« postala za mnoge sicer krščene povsem nezanimiva. Spoznala je, da je potrebna temeljita reforma oznanjevanja, zato je papež Janez XXIII. sklical 2. vatikanski koncil, ki je položil

⁹ *Naslovník Cerkve na Slovenskem 2012*, Ljubljana 2011, 15-48.

¹⁰ András Máté-Tóth, Pavel Mikluščák, *Nicht wie Milch und Honig*, Ostfildern, Schwabenverlag, 2000, 75.

¹¹ Gerhard Krup, *Die Kirche in der Krise*, v: Bulletin ET, Münster 2010, 167-192.

temelje za novo gledanje na Cerkev in njeno poslanstvo. Označujemo ga kar za “pastoralni koncil”, saj se je s pogledom na življenje in delovanje prve krščanske skupnosti, vrnil k prvobitnemu vrednotenju laikov njihovemu odnosu do sveta. Generacija, ki je dolžna nove koncilске poudarke spraviti v življenje, se je znašla pred težko nalogo, saj to na starih pastoralno teoloških osnovah ne gre. Zato je bila ideja Janeza Pavla II. o novi evangelizaciji sprejeta z olajšanjem in prinaša spodbudo za nov zagon.

Nova evangelizacija je bila razumljena in sprejeta zelo različno. Kakih raziskav o tem žal še nismo zasledili. Izraz nova evangelizacija se je v cerkveni govorici dokaj hitro prijel, vprašanje pa je kaj si kdo pod tem pojmom predstavlja. Zdi se, da je razlag tega pojma toliko, kolikor jih o tem spregovori. Vsi, ki se trudijo z oznanjevanjem, upajo, da bo ta papeževa beseda prinesla na tem področju novo pomlad, vendar je le redki jasno, kaj naj bi glede na sedanje oznanjevanje prinesla novega, specifičnega. Včasih se celo zdi, da je ta nejasnost vsebine za nekatere dobrodošla zavesa, za katero se skrijemo. Čutimo potrebo po nečem novem, ne vemo pa ka naj bi to bilo in kako začeti.

Pogosto se zdi, da velja: Čim bolj je kak teološki pojem širok in večpomenski, tem bolj je sprejet. Čim bolj ga v nadaljnjih razpravah opredelimo, več ugovorov in pomislekov se pojavlja. Podobno je tudi ob temi nova evangelizacija. Izraz si vsak rad “prilašča” za svoje pastoralno razumevanje. Pri nekaterih vzbuja celo negativno konotacijo, saj jih spominja na evangelizacijo v preteklih stoletjih, ki v nekaterih primerih ljudem ni prinašala osvoboditve in je bila z današnjega vidika povsem nesprejemljiva.

O novi evangelizaciji se trenutno največ govori v zvezi z oznanjevanjem, pri tem pa zlasti z vprašanjem uporabe medijev, uporabe prostega časa¹² in novih medijskih tehnologij. Iskanja novih potov do človeka z novimi sredstvi je kljub vsemu v Cerkvi še vedno premalo, saj uveljavljeni “cerkveni časopisni lobiji” raje vztrajajo pri starih preizkušenih metodah z verskim tiskom. Drugi menijo, da bodo v smislu nove evangelizacije več dosegli s še starejšim pristopom, to je z množičnimi manifestacijami, vendar praksa jasno kaže, da se verniki za udeležbo vedno težje odločajo. To učinkuje le, če mediji o tem obilno poročajo, vendar to zanje ni atraktivna tema.

Žal je premalo čutiti duha nove evangelizacije v pridigah. Te so vse prevečkrat moraliziranje ali pa suhoparno dogmatično razpravljanje. Mnogi verniki menijo, da se po njihovi presoji duhovniki slabo pripravljajo na pridige ali pa se čuti, da preprosto povzemajo po predlogah v elektronski obliki.

¹² Peter Kvaternik, *Stalno pod naponom*. v: Diakovensia, Teološki prilozi 9 (2001), 171.

5. »Ecclesia semper reformanda«

Kot nam poročajo Apostolska dela in pastoralna pisma apostolov, so se krščanske skupnosti kar zadeva njihovo strukturo od svojih začetkov dalje spreminjale in prilagajale družbenim izzivom. Tudi v danes mora Cerkev na novo premisliti svoj položaj v družbi in temu primerno prilagodi vse tisto, kar je spremenljivo (1 Tes 5,21; Ef 5,10). K temu Cerkev zavezuje tudi koncilski dokument *Pastoralna konstitucija o Cerkvi v svetu (GS)*. Koncil od Boga ustvarjeni svet, ocenjuje kot nekaj samo v sebi dobrega, zato mora kristjan do njega zavzeti pozitiven odnos. To pa terja v naši glavi in našem srcu veliko spremembo. Nenazadnje svet sam človeku razodeva Boga¹³ in njegovo bogastvo, kar je za mnoge sodobnike prepričljiv predevangelizacijski korak (Apd 17,24). Ne samo svet, tudi človek se spreminja. Celó več. Tudi človek spreminja človeka, danes zlasti s pomočjo novih medijev.¹⁴ Novi človek potrebuje evangelizacijo na nov način. To pa lahko uresničuje le v vseh pogledih prenovljena Cerkev. Evangelizacija pomeni neke vrste »ljudski misijon sveta« na nov način. Najprej se mora na novo evangelizirati Cerkev sama, temu lahko sledi evangelizacija družbe in osebnega krščanskega življenja. Nenazadnje trči evangelizacija ob karizmatično strukturo Cerkve.¹⁵

Duhovniki so v Sloveniji vedno starejši in zato vedno manj sposobni za redno in vedno bolj zahtevno pastoralo.¹⁶ Zato ostaja vsako leto več župnij brez stalnega duhovnika. Število bogoslovcev se manjša, kar vnaša v Cerkev neko tesnobo in neprijeten občutek, vendar mnogi še niso dojeli težavnosti za pastoralo. Ta problem je zaznal Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem (1997-2002) in zato povečal pomen dekanij. Dan je poudarek na pridobivanju in usposabljanju novih prostovoljnih župnijskih sodelavcev. Nove zunanje oblike vernosti in s tem tudi drugačno pastoralo prinaša vedno obširnejša kategorialna pastoralna in nekatera duhovna gibanja.

6. »Naredite vse narode za moje učence« (Mt 28,19)

Današnja Cerkev v Sloveniji je premalo misijonarska. K temu prispeva več dejavnikov, med njimi: zelo neugodna javna podoba Cerkve, pri starejših vcepljen strah iz časa komunizma, politične razmere v zadnjih desetletjih, samozadostnost današnjega človeka, premalo vzgoje za to dejavnost. Prva evangelizacija je bila metodološko jasna: nekateri (večinoma duhovniki) so se odločili za misijonarski poklic, odšli v t. im. misijonske dežele in tam oznanjevanju poganom posvetili vse svoje življenje. Ostali verniki so imeli dolžnost moliti zanje in jih gmotno podpirati.

¹³ Hubert Philipp Weber, *Gott begegnen in der Welt*. ETstudies 1(2010)2, Leuven 283-296.

¹⁴ Avguštin Lah, *Und der Mensch erschuf den Menschen nach seinem Abbild*. Bulletin ET 2007: Münster 2007, 190-203.

¹⁵ Bruno Ernspenger, idr., *Kursbuch Pastoral*. Rheinbach, Schwabenverlag 2006, 111-123.

¹⁶ *Sporočila slovenskih škofij (SSŠ)*, 2011/2, 31, Ljubljana.2011.

Taka metoda ali scenarij za novo evangelizacijo ni primeren. Ko govorimo o tej, mislimo na ljudi, ki so bili že krščeni in so morda prejeli tudi druge zakramente, potem pa po veri ne živijo. V njih želimo z novo evangelizacijo razžariti “žerjavico Božjega Duha”, ki je skrita nekje pod pepelom vsakodnevnih skrbi in za katero morda tudi oni sami ne vedo, da še živi v njih. Pokazati jim hočemo, da je tudi v njihovem življenju dejavno navzoč Jezus Kristus, da jih išče kot pastir izgubljeno ovco (Lk 15,4) ali kot oče, ki nestrpnost pričakuje, da se izgubljeni sin vrne nazaj domov in zato pripravi zanj (Lk 15, 32).

Kakih večjih premikov v smeri take misijonarske dejavnosti v naših krajevnih Cerkvah zaenkrat žal ni opaziti.¹⁷ Dosedanje vladajoče politične opcije Cerkvi ustrezne svobode. Pravega demokratičnega duha je še vedno zelo malo, se pa krepi pri mlajših. Normalna misijonarska dejavnost se lahko razvija le v dejanski demokraciji. Kljub temu beležimo nekaj poskusov, ki jih izvajajo mladi v mestnih predelih (»bus veselja«), misijon skupine Emanuel, razne vrste kategorialne pastorage.

Večje poznanje koncilskih dokumentov, zlasti dekreta o *Laiškem apostolatu*, bi po našem mnenju sprožilo več energije za splošno misijonarsko delovanje. V javnosti prevladujoče prepričanje, da je treba vsakemu pustiti popolno svobodo verske izbire do te mere, da mu niti vprašanja ne smemo zastavljati, ker bi ga vznemirjali in bi mu s tem že “vsiljevali” svojo vero. To mnoge povsem blokira pri misijonarskem delu. Zato trdimo, da nova evangelizacija ni mogoča, če v članih Cerkve ni navzoča močna osebna vera in vseh strahov osvobojen misijonarski duh.

7. Prva, permanentna in nova evangelizacija

Od prvega pokristjanjevanja Slovencev (po letu 745) je med njimi dolga stoletja potekala prva evangelizacija. Slovenci se pokristjanjevanju množično niso upirali, čeprav je sočasno prišlo tudi do izgube politične samostojnosti, ki bi jo zaradi drugih vzrokov vseeno izgubili (ozemeljski apetiti po do tedaj samostojni državi Karantaniji. Sledijo stoletja permanentne evangelizacije vse do 20. stoletja. Tedaj pride do večjega razkristjanjevanja, ki ga povzročijo npr. socialna diferenciacija, migracija, urbanizacija in nenazadnje načrtna ateizacija, ki jo je skozi obdobje 45 let izvajal komunizem. Prva evangelizacija ni ustrezen izraz za ta čas. Še na prvem demokratičnem popisu prebivalstva (1991) se je za katoličane izreklo 71,36 % prebivalstva.¹⁸ Ob popisu 11 let pozneje se je število ateistov povečalo, čeprav popis zaradi političnih manipulacij nima prave verodostojnosti.

¹⁷ Peter Kvaternik, *Raskorak između kršćanskog naviještanja i života po vjeri*. v: Pero Aračić, *Novi izazovi pastoralnoj teologiji*, Biblioteka Diakovensia. Studije 7, Đakovo 2005, 123-132.

¹⁸ *Statistični urad Republike Slovenije* (SURS), Ljubljana, http://www.stat.si/publikacije/popisi/1991/Obcine/1991_1_07.pdf (16.10.011)

Ni pa glede prve evangelizacije povsod tako. “Ta razvojna doba v cerkveni zgodovini, imenovana *plantatio Ecclesiae*, ni končana, v mnogih človeških združbah se mora celo šele pričeti.”¹⁹ Prav pojem nove evangelizacije je doslej predvsem primarni evangelizaciji dal novega zagona.

Božji Duh vedno prebuja v vernikih nove in nove pobude in pokliče nove sodelavce. Na novo izvoljeni člani ŽPS so prinesli novo navdušenje za delovanje (2000, 2005, 2010). Novi projekti, kot so bili npr. razni škofijski zbori (1988 – 2000) in dekanijski sinodalni ali pastoralni dnevi ter seveda Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem (1997-2001), so prinesli nekaj nove dinamike. Povsem nov poskus dinamizacije vernikov so bili t.im. pastoralni dnevi na župnijskem, dekanijskem, škofijskem nivoju (2005). Vrhunec tega projekta je bil *Slovenski pastoralni dan* v Celju, ki se je žal le bežno dotaknil primarnega cilja v kritični refleksiji o uresničevanju sklepov pet let po Plenarnem zboru. Evharistični kongres v Celju naj bi bil le vrhunec evharistične preнове po župnijah, vendar je pritegnil pozornost predvsem zaradi množične udeležbe pri sklepni slovesnosti na stadionu v Celju.

Čeprav je bil primarno cilj definiran kot poglobitev osebne vere (PZ 87), je celoten projekt v javnosti izzvenel kot “razkazovanje moči Cerkve”. To pa težko uskladimo s cilji nove evangelizacije.

8. Evangelizacija zahteva poznavanje družbene situacije

V Sloveniji in verjetno še kje, se nismo lotili izvajanja nove evangelizacije sistematično, kar bi zahtevalo najprej strokovno raziskovanje terena, nato presojanje zbranih ugotovitev in nazadnje temu primerno delovanje. Zdi se, da je ta tema k nam doslej prihajala priložnostno, predvsem iz rimskih dokumentov. Ker je tema prihajala postopno in v različnih konotacijah, je zato tudi zgubljala svoj prvinski naboj in ostala nekaj obrobnega v teološkem diskurzu. Zavest o njeni potrebnosti se med pastoralnimi delavci sicer povečuje, ne pa tudi vsebinska in še manj metodološka jasnost. V določeni meri pastoralna praksa prehiteva teologijo, ki šele išče njeno teološko vrednost, pastoralna teologija pa tudi možne scenarije njenega poteka.²⁰ Najdalj je glede tega v Sloveniji do sedaj šel Plenarni zbor, ki je v prvem poglavju sklepnega dokumenta vsaj shematično in kritično analiziral stanje v družbi in Cerkvi. V dokumentu je podal veliko novih praktičnih napotkov in med drugim določil, da se bo o tem vsakih pet let opravila temeljita

¹⁹ Janez Pavel II., *Odrešenikovo poslanstvo*, Ljubljana, Družina, 1991, 49.

²⁰ Peter Kvaternik, *Potreba za obnovom u Crkvi*, v: Franjo Emanuel Hoško (ur.), *Zbornik Milana Šimunovića, Djelatna Crkva*, Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 2008, 199-208.

refleksija.²¹ Skromen poskus refleksije trenutnega stanja je bil dejansko leta 1008 na t.im. "Slovenskem pastoralnem dnevu", vendar je žal težišče stalo le pri liturgičnem obhajanju dneva. Ker rezultati te refleksije niso bili ravno bleščeči in o tem ni izšel noben zbornik, je njena vsebina ostala v fasciklih brez večjega vpliva na prakso.

Papež Janez Pavel II., "oče nove evangelizacije", nas proti koncu svojega življenja vabi novi evangelizaciji, ki bo temeljila na objektivnih danostih, ko se kot na enovit subjekt v posinodalni apostolski spodbudi v stilu "duhovne oporoke" obrača na Cerkev v Evropi: "Cerkev v Evropi, 'nova evangelizacija' je naloga, ki te čaka. Glej, da boš zopet odkrila navdušenje za oznanjevanje!" Malo dalje ugotavlja: "V raznih delih Evrope je potrebno prvo oznanjevanje. Število nekrščenih se večja..." In še: "Cerkev se ne more izogniti dolžnosti pogumne diagnoze, ki omogoča primerno terapijo." In nato: "Povsod pa je potrebno vnovično oznanjevanje – tudi pri že krščenih. Mnogi evropski sodobniki menijo, da vedo, kaj je krščanstvo, v resnici pa ga ne poznajo... Mnogi krščeni živijo, kot da Kristusa ne bi bilo."²²

9. Svetovne spremembe kot izziv

Danes je "čas sprememb" (Fritjof Capra). Te se dogajajo na različnih ravneh, npr. na kulturni, družbeni, medijski, politični... Posamezna krajevna Cerkev mora najprej prepoznati te spremembe in poskušati nanje dati ustrezen odgovor. Kjer smo v Sloveniji v dosedanjih sinodalnih procesih pri opredeljevanju časa in prostora ostali preveč splošni, so bili presplošni tudi naši pastoralni odgovori in zato malo ali popolnoma neuspešni.

Lahko bi rekli, da je slovensko Cerkev po osamosvojitvi zaznamovala zlasti kulturna, medijska in politična situacija. Kulturna vezana na značaj slovenskega človeka, ki je o sebi prepričan, da je vedno dovolj kritičen in rezerviran do vsakogar, ki bi ga hotel kar tako poučevati. Zgodovina dokazuje, da je zaradi tega prepričanja za to še bolj dovzeten. Kljub vsej svoji "krščanski zgodovini" je po načinu svojega razmišljanja bolj "liberalen", kot si upa priznati (Lojze Peterle). Poleg zgodovine ga je oblikovala tudi geografija. Komunizem se trdovratno ohranja, ker je zelo avtentičen in zgolj uvožen od drugod.²³

Po uradnem padcu komunizma so nekdanji komunisti in njihovi "politični sopotniki" naravno prešli v teoretski in praktični liberalizem, čeprav se javno označujejo za socialiste. Ta opcija je

²¹ Ivan Štuhec, *Potek prvega Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem*, v: Sklepni dokument Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem, Ljubljana, Družina, 2002, 9-14.

²² Janez Pavel II., *Posinodalna apostolska spodbuda Cerkev v Evropi*. Ljubljana, Družina, 2003, 45-47.

²³ András Máté-Tóth, Janez Juhant, *Widerstand und Konformismus*, v: András Máté-Tóth, Pavel Mikluščák, *Kirche im Aufbruch*, Ostfildern, Schwabenverlag, 2001, 318-338.

skoraj nemoteno vladala ves čas po osamosvojitvi, formalno ali neformalno tudi v političnem smislu.

Tragično za Cerkev je, da si je v času tranzicije dobronamerno prizadevala za žameten prehod iz komunističnega v demokratični sistem, s tem pa nehote nekdanjim komunistom omogočila njihov t. im. »sestop z oblasti« brez vsake lustracije, kar je škodilo družbi, še bolj pa njej.

10. Posledice za Cerkev

Cerkev pastoralno deluje običajno brez posebej izdelanih scenarijev, saj se sklicuje na Jezusovo zagotovilo svoje navzočnosti v njej do konca časov. Vprašanje pa je ali vedno pravilno razume kaj je pravo zaupanje v Božjo previdnost? Je nova evangelizacija resnično in ne le deklarativno temeljni postulat sodobne pastorale?

Kljub opredelitvi Cerkve, da si bo prioriteto prizadevala, da bi vsi v Cerkvi prišli do trdne osebne vere v Jezusa Kristusa, se zdi, da krajevna Cerkev premalo naredi na področju pastoralnega dela z krščanskimi izobraženci, saj so navadno prav ti, ki najbolj izrazito z besedo in zgledom dajejo zgled tudi ostalim. Kot da bi se vodstvo Cerkve ne zavedalo dovolj pomembnosti te pastorale ali pa je v ozadju strah pred tem zahtevnim delom, morda tudi podzavesten strah imeti ob sebi »preveč« izobražene laike.

Izpostavili bi dve stvari: Najprej: krščanski laiki so bili in so še zelo nesposobni za delo na političnem področju. Krščansko demokratska opcija je zadnjih 20 let vedno bolj marginalno zastopana v parlamentu. Zanimanje laikov za politično delovanje je razmeroma majhno tudi zato, ker ni dovolj teološko ovrednoteno.

Laiki so iz prejšnjega režima navajeni čakati rešitve njihovih družbenih problemov od vodstva Cerkve. Drugič: Zdi se, da vodstvo Cerkve laikom dejansko premalo zaupa, zato se večkrat samo dogovarja z političnim vrhom po raznih "koloarjih". To daje laikom vtis, da smo tudi v Cerkvi še vedno pri starem konceptu pogovorov iz prejšnjega režima med predstavniki oblasti in Cerkve.

Zdi se, da nekakšen »sensus fidelium« priganja laike, da se vpisujejo v razne programe izobraževanja (Teološka fakulteta, Katehetsko pastoralna šola, Politična akademija, Šola za animatorje...), čeprav jim krajevna Cerkev ne more ponuditi poznejše zaposlitve. Kljub temu se število tam izobraženih povečuje in bo vedno glasneje klical po neki zadovoljivi rešitvi. Razveseljivo je dejstvo, da se vedno pogosteje pojavljajo tudi samostojne laiške družbene pobude, npr. v zaščito družine, za krščanske vrednote itd., kar kaže na določeno dozorelost laikov.

11. Se danes postavlja vprašanje o Bogu?

Menimo, da je največji problem nove evangelizacije prav dejstvo, da današnjega človeka vprašanje o Bogu le malo zanima. Če ga, ga le ob določenih življenjskih prehodih. Mnogi zaradi predsodkov do krščanstva iščejo odgovore na življenjska vprašanja v ranih vzhodnih religijah, ki privlačijo zlasti s svojo barvitostjo, drugačnostjo in pogosto z moralnim minimalizmom.

Kjer ni osebne vernosti, tam ni volje za odpiranje teh vprašanj. Življenje po veri terja odpovedi in vztrajnost v dobrem. Ovira je tudi, da množični mediji zelo selektivno obravnavajo verska vprašanja. V Sloveniji mediji o veri poročajo samo pod določenim vidikom in z določenimi cilji. Pogosto se obravnava vero le pod vidikom ohranjanja narodne ali krajevne tradicije. Taka vera pa ni odgovor na aktualna življenjska vprašanja.

Cerkveni mediji resnici na ljubo dosežejo le manjši del družbe, sami pa ne kažejo veliko ambicije, da bi prodrli v kroge ljudi, ki potrebujejo prvo ali novo evangelizacijo. Za uresničitev ciljev nove evangelizacije bi zaradi svojskega načina delovanja igral pomembnejšo vlogo cerkveni radio, seveda z ustreznim programom.

Cerkev pa s svoje strani tudi ne tvega smelejših in bolj "šokantnih" evangelizacijskih korakov, ampak se raje drži klasičnih metod. Ljudje imajo religiozna vprašanja, vendar so jih pripravljene odpreti večinoma le na subjektivnem nivoju ("nikodemsko krščanstvo"). Župniki, ki delujejo v pastoriali "s trdo roko", navadno ne vzbujajo potrebnega zaupanja.

12. Pomen verskega izkustva

Sodobni človek vse gradi na lastnem izkustvu. Česar ne čuti ali doživi, zanj ne obstaja. Če pa je na tem, da sprejme tudi nekaj presežnega, potem sprejema to z veliko mero skepse. Do 2. vat. koncila je vernik doživljal svojo vero pretežno kot družinsko tradicijo ali kot nujni del človekovega življenja. Po koncilu je tudi Cerkev začela bolj poudarjati izkustvo. Starejšim vernikom je takšno dožemanje vere tuje. Mladim vzgoja ne približa posebnega spoštovanja do tradicije, zato imajo tudi več težav s sprejemanjem vere. Zato je njihova vera pogosto nestabilna. V slovenskih pokoncilskih pastoralnih prizadevanjih (posebno še po Plenarnem zboru) pa bi radi vernikom privzgojili osebni vidik vere, ne bi pa sprejeli njihovo pojmovanje svobode in želje po izbiri. Vendar je taka simbioza lahko le plod dolgotrajne in naporne duhovne rasti.

Osveščeni in zreli kristjani, zlasti mlajši, kažejo večjo odprtost in neobremenjenost pri javnem izpovedovanju svoje vere. Podobno člani novih duhovnih gibanj. Žal je to največkrat omejeno na njihov ozek krog.

Še nedavno so verniki radi prihajali na množične verske prireditve, ker so jim dajale občutek moči in podporo v veri. V zadnjem času se takih prireditev raje izogibajo, ker so povezane z raznimi neprijetnostmi. Nedvomno je v ozadju tudi drugačno izražanje vere, ki ne potrebuje več take množične podpore.

13. Novo povpraševanje po duhovnosti

Sedanjo družbo označujemo za potrošniško, doživljajsko, medijsko, postmoderno. Lahko bi našli še veliko podobnih označb, ki vsaka s svojega vidika osvetli del družbene resničnosti. Med njimi v našem kulturnem okolju težko najdemo kaj (razen majhnih skupin vzhodnih vernosti ali nedefinirane *new age* duhovnosti), kar ki bi nakazovalo iskanje nove duhovnosti.

Priča pasmo dejstvu, da nekatere nove (največkrat uvožene iz zahoda) navade ali praznovanja dobivajo religiozne razsežnosti. To so zlasti prireditve v povezavi s športom, glasbo, zabavo, pa tudi razne interesne skupine, npr. ljubiteljev starih avtomobilov, motorjev, psov, športnih konj... Religiozno konotacijo dobivajo nedeljski družinski nakupi po veleblagovnicah in ogledi raznih sejmov ali razstav. Zlasti športne prireditve pridobivajo vedno bolj kulturni značaj. Morda so prav zato večinoma ob nedeljah. Ker ateistična indoktrinacija množic ni mogla povsem odpraviti verskih običajev so označeni le kot del narodne tradicije, ki določenim ljudem nekaj pomeni. Z označevanjem verskih običajev za del narodne tradicije verski običaji vedno bolj izgubljajo na svoji duhovni vsebini in dobivajo povsem nebistvene, poudarke. Tudi taka praznovanja so potrebna nove evangelizacije.

Določen del ljudi taka quasi-religiozna praznovanja razume kot nadomestilo za pravo verovanje in se od njega še bolj oddaljijo. Postane jim nekakšen malik, za katerega so pripravljeni veliko žrtvovati. Ima tudi veliko privlačno moč za druge.

Nova evangelizacija je torej preobrazba, proces, v katerem Cerkev razmišlja najprej o sebi. Kako živeti naprej svoje poslanstvo oznanjevanja sredi novih scenarijev, ki jih v marsičem oblikuje življenje (Janez Pavel II.).

14. Izvirnost v obliki, vsebini in energiji

Evangelizacija je naloga vesoljne Cerkve in hkrati krajevnih Cerkva. Enako je z novo evangelizacijo. Da bi ta ne zašla v vse možne smeri mora po našem mnenju okvirne usmeritve dati vesoljna Cerkev in krajevne Cerkve v tem pogledu od časa do časa spodbujati, preverjati in usklajevati. Sicer pa mora vsaka krajevna Cerkev svojim razmeram in možnostim primerno najti "nova pota", "nove izraze", tudi "novo gorečnost" za novo evangelizacijo na svojem področju.

Zato je napačno pričakovati, da bo vesoljna Cerkev neposredno narekovala metode, nove poti ipd., za ves svet. Kakor taka uniformnost ni mogoča, pa je skrb krajevne Cerkve, da njena pastorala poteka sinhrono z delovanjem vesoljne Cerkve. To ni enostavno, zato nova evangelizacija ni nekaj lahkega in neodgovornega.

Težko je danes reči, kaj je v Cerкви rezultat nove evangelizacije in kaj redne pastore. Nova evangelizacija je postala predvsem nov *priostren vidik*, kako gledamo na Cerkev in njeno poslanstvo v svetu. Najbolj smiselno je o novi evangelizaciji govoriti v povsem urbanih delih naših mest, med mladimi študenti in srednješolci in inteligenco, ki ni imela celovite verske vzgoje.

V Sloveniji bi morda lahko označili kot dejavnost z noveevangelizacijsko paradigmo porast števila birmanskih animatorjev in animatorjev pri župnijskih oratorijih.

Sicer pa trdimo, da ne more biti nove evangelizacije na starih osnovah, ampak je hkrati nujna tudi »nova pastorala«, ki bo temeljila na tej evangelizaciji oz. jo omogočala.

Izvirnih pastoralnih pristopov v Sloveniji ni veliko. Duši jih splošna miselnost, da mora biti po vseh župnijah vse čim bolj enako (zlasti podeljevanje zakramentov). Župniki danes v splošnem niso zavzeti za iskanje novih potov, saj se jim takoj citira določen predpis, ki v bistvu postavlja le osnovne temelje. Lahko bi rekli, da je danes posebna vrlina delovati po starih, že dolgo preizkušenih modelih. Prizadevanje gre v smer obdržati to, kar je obstajalo doslej, delovati čim bolj neproblematično. Laiki so danes bolj odprti novostim kot kleriki, kajti vsaka sprememba je naporna. Na splošno velja, da današnji duhovniki niso tako teološko zvedavi kot so bili nekoč, se premalo dodatno izobražujejo, tuje izkušnje pa zavračajo.

15. Nova gorečnost, metode, izrazi

Cerkveni dokumenti in izkušnje v naši krajevni Cerкви kažejo, da mora ta postati bolj misijonarska, bolj zavestno in prepričljivo z besedo in življenjem širiti evangelij in krščanski življenjski slog ter naslednjim rodovom posredovati to, kar je sama prejela prednikov. Vsi v Cerкви smo poslani. Ni razmer v svetu, kjer bi bila evangelizacija povsem nemogoča. Odvisna je od naše vere in zaupanja v Božjega Duha (Mt 10,19). Predpostavlja pa inovativne ljudi, predvsem laike, ki živijo v neposrednem stiku s sodobniki.

Zahteva po novi evangelizaciji odpira oči za realen pogled na dejansko stanje duha v Cerкви in v družbi. Evangelizacija je pot do cilja ki ga je prejela Cerkev od Kristusa. To pa je odrešenje vsega stvarstva. Koncil nas uči, da smo vsi poklicani biti evangelizatorji. Ko to vemo, se šele zavemo, kaj nam za uresničevanje te naloge še vse manjka. Klic papeža Janeza Pavla II. k novi evangelizaciji je gotovo eno od »znamenj časa«, o katerih govori koncil.

Klic papeža k novi evangelizaciji je slovenska Cerkev sprejela zelo različno. Večina jo je načelno sprejela z navdušenjem. Nekateri v strahu, ali ne prinaša samo več dela. Tretji so povsem zadovoljni s sedanjim stanjem. Četrty so to bolj ali manj preslišali. Pravičnejše presoje nas tu uči Jezusova prilika o dveh sinovih, ki sta različno reagirala na njegovo naročilo in različno delovala (Mt 21, 28-32).

Potreba po novi evangelizaciji se sliši v govorih škofov in mnogih duhovnikov, vendar ne sme ostati pri tem. Če parafraziramo papežev besedni red, je problem že pri “novih izrazih”. Novih izrazov ni lahko najti. Izdelanih novih pastoralnih metod za novo evangelizacijo zaenkrat še ni. Doslej gre bolj ali manj za optimizirane dosedanje metode. Najtežje bo prebuditi novo gorečnost, saj to zadeva ne le posameznika, ampak tudi celega občestva ali krajevne Cerkve v zaledju. Vse tri zahteve pa terjajo nič manj kot spreobrnjenje (Mt 4,17).

Zaključek

Kristjani moramo priti pri do spoznanja o potrebnosti nove evangelizacije, saj imamo vsi kot “poslano” ljudstvo “poslanstvo” oznanjevanja Božje besede.²⁴ To je projekt, pri katerem bi morale sodelovati vse krajevne Cerkve. Nova evangelizacija mora postati “šola sodelovanja” vseh njenih akterjev. Za uresničenje so potrebna nova pota, novi izrazi, nova gorečnost. To ne more biti nekaj uniformnega, ampak vodi v *pluralnost pastoralnih pristopov*, ki jih lahko uresničijo krajevne Cerkve: “Že davno pred nami je Gregor Nazianški poudarjal načelo, da si ni mogoče niti zamisliti, da bi obstajala enotna pastoralna metoda, ki bi bila za vse primerna in uporabna.”²⁵

Vesoljna Cerkev mora pri tem pokazati popolno zaupanje v *subsidiarnost*. Ta ne more biti samo v poverjanju dela na nižjemu, ampak tudi podelitev zadostnih kompetenc. Dejanski izvajalec nove evangelizacije je lahko le *krajevna Cerkev*, ki ji je vesoljna pri te v pomoč. *Krajevna Cerkev* (škofija) ali *Cerkev v kraju* (župnija) lahko izpolnjujeta poslanstvo takrat, ko se lahko *samouresničita* (Karl Rahner) v vseh temeljnih pastoralnih dejavnostih (oznanjevanje, bogoslužje, diakonija, koinonija). Nova evangelizacija se lahko uresniči tam, kjer se uresničuje “*nova pastoralna*”!

Nova evangelizacija se ne more zadovoljiti z dosedanjim načinom, ampak: “Pomembno je, da od pastore, ki čaka, preidemo *k pastoralni, ki gre naproti*, ki sprejema, deluje domiselno, ustvarjalno in pogumno”.²⁶

²⁴ Benedikt XVI.. *Posinodalna apostolska spodbuda Gospodova beseda/Verbum Domini*, Ljubljana, Družina, 2011, 94.

²⁵ Kongregacija za duhovščino, *Duhovnik, pastir in voditelj župnijskega občestva*, Ljubljana, Družina, 2002, 29.

²⁶ Papeški svet za pastore migrantov in potujočih, *Navodilo o pastoralni oskrbi ljudi na cesti*, Ljubljana, Družina, 2008, 133.

Tudi način sprejemanja sklepov za konkretno delovanje naj bo nov. Taka način je lahko le *dialog* v Cerkvi in s svetom. Ta naj poteka na *sinodalni način*. Dobra pot, po kateri imajo vsi verniki možnost sodelovati pri načrtovanju nove evangelizacije, je lahko sklic škofijske sinode. Na tej se krajevna Cerkev "prešteje", "presodi" in napolni "z novo vnemo" za življenje s Kristusom. Vsako sinodalno dogajanje namreč nujno pušča globoke sledi, kajti ta način *biti Cerkev* pomaga vsem vzpostaviti osebni stik z Bogom, prevzeti odgovornost, da Cerkev postane sol (Mt 5,13), luč in mesto, ki stoji na gori (Mt 5,14). Tako na način nove evangelizacije vse Božje ljudstvo skupaj išče nova pota v *metodah* in nove *izraze* naše vere ter v nas prižiga prizadevanje za novo *gorečnost*.

Autor:

Doc. dr. Peter Kvaternik, predstojnik katedre za pastoralno in oznanjevalno teologijo,
Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani, Poljanska 4, 1000 Ljubljana, Slovenija,
E-mail: peter.kvaternik@rkc.si (Več na: <http://kvaternik.over.net>)